

แนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยาน

Prevention of Coronavirus 2019 for Aviation Personnel

ทิวานนท์ ปรีดา¹ อภิรดา นามแสง² และวราภรณ์ เต็มแก้ว³
Tuvanon Preeda¹, Apirada Namsaeng² and Waraporn Temkaew³

Received : July 11, 2021; Revised : August 26, 2021; Accepted : August 28, 2021

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานวิธีการดำเนินการศึกษา มีขั้นตอนดังนี้ 1) การศึกษาจากการรวบรวมเอกสาร 2) การจัดทำผังความคิดเพื่อจัดเก็บรายละเอียดของข้อมูลทั้งหมด โดยจำแนกตามแหล่งที่มาของข้อมูล 3) วิเคราะห์จำแนกข้อมูลที่เกี่ยวข้องลงในตารางสังเคราะห์เพื่อการเปรียบเทียบ และ 4) บูรณาการข้อมูลเพื่อสรุปผลการศึกษา ผลของการศึกษาพบว่า เพื่อให้แนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยาน เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด จำเป็นต้องประกอบด้วยแนวปฏิบัติหลักดังนี้ 1) การดูแลสุขภาพอนามัยส่วนบุคคล อาทิ การรักษาความสะอาดในร่างกายด้วยการล้างมืออย่างสม่ำเสมอด้วยน้ำและสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ การลดการสัมผัสใกล้ชิด 2) การจัดเตรียมสถานที่ทำงาน อาทิ การดูแลรักษาและหมั่นทำความสะอาดอุปกรณ์และสถานที่ที่ใช้ในการทำงาน การ

¹สถาบันการบินพลเรือน สถาบันสมทบมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี; Civil Aviation Training Center/Affiliated, Institute of Suranaree University of Technology, Thailand;
e-mail : tuvanon.preeda@hotmail.com

²สถาบันการบินพลเรือน สถาบันสมทบมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี; Civil Aviation Training Center/Affiliated, Institute of Suranaree University of Technology, Thailand;
e-mail : japirada747@gmail.com

³สถาบันการบินพลเรือน สถาบันสมทบมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี; Civil Aviation Training Center/Affiliated Institute of Suranaree University of Technology, Thailand;
e-mail : waraporntung@gmail.com

ติดตั้งจุดล้างมือในทุกส่วนของที่ทำงานและในห้องน้ำทุกห้อง 3) การปฏิบัติงานและการให้บริการ อาทิ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานสวมใส่หน้ากากอนามัยและถุงมืออย่างขณะให้บริการผู้โดยสารอยู่ตลอดเวลา กำหนดบริเวณประตูทางเข้าของอากาศยาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่แจกแอลกอฮอล์เจลใส่มือผู้โดยสารทุกคนก่อนเข้ามาในพื้นที่ห้องโดยสาร และ 4) ข้อปฏิบัติกรณีพบผู้ติดเชื้อในระหว่างเที่ยวบิน อาทิ ใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองที่อยู่ในชุดทำความสะอาดทางชีวภาพเพื่อใช้ในการป้องกันสารคัดหลั่งที่ปนเปื้อนเชื้อโรค

คำสำคัญ (Keywords) : แนวทางการปฏิบัติ, โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยาน

Abstract

The purpose of this qualitative research method individual study is to study information and to offer prevention of coronavirus 2019 for aviation personnel. The study methodology includes: 1) Documentary research 2) Using mind mapping for data collection 3) Differentiation analysis by using synthetic table and 4) Data integration to find the conclusions. The results of this study were: In order to get the prevention guidelines of coronavirus 2019 for aviation personnel to be as effective as possible, it is necessary to include the following principles: 1) Personal care and hygiene, such as keeping the hands clean by washing regularly with soap or alcohol gel, avoid close contact or practicing physical distancing etc. 2) Workplace preparation such as frequently cleaning the equipment and workplace, Installing handwashing facilities in every parts of the cabin and in every lavatories etc. 3) Operations and service procedure such as wearing face mask and rubber gloves during the service at all time, distributing alcohol gel into every passenger's hands before entering into the cabin area etc. and 4) Procedure in case of finding an infected person during the flight such as using self-medical protection equipment which be provided in the universal precaution kit etc.

Keywords : Prevention, Coronavirus 2019, Aviation personnel

บทนำ (Introduction)

ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2563-2564 เนื่องจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีการระบาดใหญ่ (Pandemic) ไปทั่วโลกส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า รวมถึงธุรกิจท่องเที่ยว บริษัทนำเที่ยวทั้งในและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการบินที่ประสบปัญหาอย่างหนัก องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (International Civil Aviation Organization; ICAO) คาดการณ์ว่า การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ มีแนวโน้มทำให้รายได้ของสายการบินทั่วโลกหายไปรวมมูลค่าราว 4,000-5,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (Ajanapunya, N.) หลายสายบินทั่วโลกเสียรายได้จากการยกเลิกเที่ยวบินและมีผู้ใช้บริการน้อยลงอย่างมาก ทำให้บางสายการบินไม่สามารถรับมือปัญหาทางการเงินได้จนจำเป็นต้องปิดตัวลง บางสายการบินจำเป็นต้องออกมาตราการลดเงินเดือนของผู้บริหารและให้พนักงานลางานโดยไม่ได้รับเงินเดือน เพื่อช่วยเหลือค่าใช้จ่ายที่บริษัทฯ ประสบในสถานการณ์ที่วิกฤตเช่นนี้

โรคระบาดที่เกิดจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคที่สามารถติดต่อได้ผ่านทางลมหายใจและสารคัดหลั่ง เช่น น้ำมูก น้ำลาย ซึ่งหากร่างกายสุดคมเอาละอองฝอยจากการไอ จาม ของผู้ติดเชื้อก็สามารถรับเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เข้าสู่ร่างกายได้ สามารถก่อให้เกิดโรคได้ทั้งในสัตว์และมนุษย์ ซึ่งในมนุษย์จะก่อให้เกิดโรคทางเดินหายใจอักเสบ ตามหลักฐานในปัจจุบันไวรัสโคโรนา 2019 สามารถแพร่กระจายระหว่างผู้คนได้โดยผ่านทางเดินหายใจในกรณีอยู่ห่างกันต่ำกว่า 1 เมตร หรือประมาณ 3 ฟุต ผ่านการไอ จาม และยังสามารถติดต่อผ่านทางสารสัมผัสต่าง ๆ แล้วมาสัมผัสเยื่อต่าง ๆ ในร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นทางปาก จมูก หรือดวงตา (Department of disease control, 2020) ด้วยเหตุนี้การลดการติดต่อและการสัมผัสระหว่างบุคคล (Social distancing) จึงเป็นมาตรการที่สำคัญในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับทุกคน แต่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานที่มีหน้าที่ให้บริการและดูแลความปลอดภัยแก่ผู้เดินทางโดยสารทางอากาศ ยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่ ซึ่งนับได้ว่าเป็นบุคลากรที่เป็นเสมือนด่านหน้าของการดูแลและสัมผัสใกล้ชิดกับผู้เดินทาง ดังนั้นมาตรการการรับมือโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยาน เพื่อป้องกันสุขอนามัยของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานและป้องกันการแพร่กระจายของโรค จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งการจัดหาอุปกรณ์ในการป้องกันที่มีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอ เช่น หน้ากากอนามัย ถุงมือยาง เจลแอลกอฮอล์ เป็นต้น การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อลดการสัมผัสโดยตรงกับผู้โดยสาร การคัดกรองทั้งผู้ปฏิบัติงาน

และผู้โดยสารให้มีสุขภาพที่ดีพร้อมเดินทาง และการรักษาความสะอาดของอุปกรณ์ภายในเครื่องบิน และอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานและการบริการ เป็นต้น

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้น การดำเนินการเตรียมความพร้อมด้านการป้องกันโรคติดต่อมีความสำคัญ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีแนวทางการปฏิบัติในการดำเนินการรับมือกับการระบาดของโรคระบาดใหญ่สำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานที่เป็นทางการ ส่งผลให้สายการบินต่าง ๆ จำเป็นต้องออกข้อแนะนำและแนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเอง ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางและข้อแนะนำที่สายการบินสามารถนำมาใช้กับผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานได้อย่างครบถ้วน ในการป้องกันที่ดี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพครอบคลุมและครบถ้วนมากที่สุด ในการรับมือกับโรคระบาดของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยาน และสามารถเป็นแนวทางในการรับมือกับโรคระบาดใหญ่อื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยาน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาที่มีรูปแบบเป็นการวิจัยจากเอกสาร ประกอบด้วยการศึกษาโดยอาศัยรูปแบบการวิจัยจากการรวบรวมและค้นคว้าเอกสาร (Documentary Research) โดยทำการศึกษาจากมาตรการ บทความ เอกสารและรายงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา โดยผู้ศึกษาได้กำหนดกระบวนการและขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพจากการรวบรวมเอกสาร (Documentary research) โดยการรวบรวมและศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ จากมาตรการ แนวทาง และแนวปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การศึกษาผ่านการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่เป็นมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลและป้องกันตนเองจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยวิจัยโดยได้นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจากทั้งหมด 4 แหล่งที่มา ได้แก่ 1. องค์การอนามัยโลก ประกอบด้วย (1) การรับมือกับโรคปอดอักเสบจากไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับบุคคลทั่วไปและนักเดินทาง (2) การเตรียมสถานที่ทำงานเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ (3) แนวทางในการล้างมือเพื่อประสิทธิภาพที่ดีขึ้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 2. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย (1) ข้อควรปฏิบัติ

และคำแนะนำสำหรับประชาชน (2) คำแนะนำในการป้องกันตนเอง (3) คำแนะนำกรณีพบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับสถานประกอบการและสถานที่ทำงาน (4) การแยกผู้สัมผัสใกล้ชิดผู้ป่วย (5) การทำความสะอาดสถานที่ และ (6) คำแนะนำสำหรับบุคลากรในหน่วยงาน

3. สำนักงานการบินพลเรือน ประกอบด้วย (1) ข้อมูลสำคัญของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) (2) กรณีที่พบผู้โดยสารที่มีอาการป่วยหรือสงสัยว่าจะป่วยเป็นโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ (3) ประกาศมาตรการเฝ้าระวังป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับผู้ดำเนินการเดินอากาศ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานและผู้ดำเนินการสนามบิน และ 4. สายการบินแห่งชาติแห่งหนึ่ง ประกอบด้วย (1) มาตรการสำหรับผู้ปฏิบัติงานบนอากาศยาน เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (2) มาตรการและแนวทางการรับมือเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายในตัวอาคารและบริเวณโดยรอบ (3) การปฏิบัติตนของพนักงานที่เดินทางกลับจากพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ (4) ประกันภัยคุ้มครองพนักงานจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. ศึกษาถึงมาตรการและจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดโดยอาศัยรูปแบบการจัดทำผังความคิด (Mind mapping) เพื่อจัดเก็บรายละเอียดของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทั้งหมด โดยจำแนกตามแหล่งที่มาของข้อมูล

3. นำข้อมูลที่ได้จากการจัดกลุ่มตามแหล่งที่มาของข้อมูล มาวิเคราะห์จำแนกข้อมูล (Research synthesis) ที่เกี่ยวข้องลงในตารางสังเคราะห์ (Synthesis table) เพื่อการเปรียบเทียบและสังเกตข้อมูลที่แตกต่าง เพื่อเติมเต็มข้อมูลในส่วนที่เป็นประโยชน์และเกี่ยวข้องกับขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

4. นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจากการเปรียบเทียบมาบูรณาการ (Research Integration) โดยแสดงผลออกมาในรูปแบบของแผนผังความคิด (Mind mapping) เพื่อสรุปผลการวิจัยที่ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยจากการบูรณาการข้อมูลทั้งหมดดังกล่าวพบว่า แนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยาน ที่ดีและมีประสิทธิภาพนั้น ไม่ได้มาจากการป้องกันและใส่ใจดูแลสุขอนามัยจากผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงการจัดเตรียมสถานที่ทำงานที่สะอาดปลอดภัย การปฏิบัติงานและแนวทางการให้บริการใหม่

ซึ่งจะช่วยลดอัตราในการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากการสัมผัสใกล้ชิด และการมีแนวทางปฏิบัติกับผู้ที่ติดเชื้อหรือสงสัยว่าติดเชื้อได้อย่างถูกวิธี

4.1 การดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคล

ผลการวิจัยพบว่า การดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคลเป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญในการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีการระบุอยู่ในมาตรการและแนวทางป้องกันจากทุกแหล่งที่มาทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นองค์การอนามัยโลก กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย และสายการบินแห่งชาติแห่งหนึ่ง ซึ่งได้กล่าวถึงการดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคลในการป้องกันหรือลดโอกาสในการสัมผัสเชื้อ เพื่อลดความเสี่ยงในการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยมีแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้ 1) หลังการเดินทางกลับประเทศไทย หากมีอาการเจ็บป่วยภายใน 14 วัน ให้รีบพบแพทย์ทันที 2) ออกจากบ้านหรืออากาศยานเมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น 3) การลดการสัมผัสใกล้ชิด งดการจับมือหรือสวมกอด 4) เว้นระยะห่างจากกันอย่างน้อย 1 เมตร หรือประมาณ 2 แกวทีนั่ง 5) รักษาร่างกายให้อบอุ่น พักผ่อนให้เพียงพอ เพื่อให้ร่างกายแข็งแรง 6) หลีกเลี่ยงการอยู่ในสถานที่แออัดและไม่อยู่ใกล้ชิดผู้ป่วย 7) การรักษาความสะอาดในร่างกายด้วยการล้างมืออย่างสม่ำเสมอด้วยน้ำและสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ 8) รับประทานอาหารที่ร้อนและปรุงสุก 9) การสวมหน้ากากอนามัยเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อในกรณีที่น่าจะติดเชื้อแต่อยู่ในระยะที่ยังไม่แสดงอาการ โดยต้องรู้วิธีใส่และถอดหน้ากากอนามัยที่ถูกต้องและทิ้งลงในถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด 10) อย่าสัมผัสดวงตา จมูก และปากหากไม่จำเป็น 11) หลีกเลี่ยงตลาดค้าสัตว์ปีกและสัมผัสสัตว์ที่ป่วย 12) ไอและจามอย่างถูกวิธีเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อ โดยการไอหรือจามใส่ข้อพับแขนหรือกระดาษทิชชู และ 13) ระมัดระวังในการเก็บขยะติดเชื้อ โดยให้สวมถุงมือทุกครั้งในการเก็บขยะติดเชื้อ และทิ้งทั้งขยะติดเชื้อและถุงมือที่ใช้สวมใส่ขณะเก็บขยะลงในถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด การปฏิบัติเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้ประสิทธิภาพในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 การจัดเตรียมสถานที่ทำงาน

ผลการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องจากองค์การอนามัยโลก กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย และสายการบินแห่งชาติแห่งหนึ่ง พบว่าการจัดเตรียมอากาศยานที่จะใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่สะอาด วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานปราศจากเชื้อโรค มีส่วนช่วยอย่างยิ่งในการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค โดยมีแนวทางในการปฏิบัติดังต่อไปนี้ 1) การดูแลรักษาและหมั่นทำความสะอาดอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงาน รวมถึงในบริเวณหรือพื้นผิวที่มีผู้สัมผัสปริมาณมาก อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงาน และที่จับ

ประตูห้องน้ำอย่างสม่ำเสมอ ด้วยน้ำยาทำความสะอาดหรือ 70% แอลกอฮอล์ 2) รมั้ดระวังการเก็บขยะติดเชื้อ เช่น กระดาษชำระที่ผ่านการใช้แล้ว ซึ่งอาจปนเปื้อนสารคัดหลั่ง โดยใช้ถุงมือในการเก็บขยะติดเชื้อทุกครั้ง และใส่ถุงที่ปิดมิดชิดหรือทิ้งลงในถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด แล้วล้างมือให้สะอาด 3) ควรให้ความรู้ คำแนะนำ และจัดหาสื่อประชาสัมพันธ์การป้องกันตนเองจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานอย่างทั่วถึง 4) รมั้ดระวังให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานล้างมือบ่อย ๆ และเพิ่มความตระหนักในความเสี่ยงต่อการติดเชื้อและให้ความสำคัญในการป้องกันตนเอง 5) การจัดหาอุปกรณ์ในการป้องกันการแพร่กระจายของโรคอย่างทั่วถึงและเพียงพอต่อความต้องการ ไม่ว่าจะเป็นหน้ากากอนามัย เจลล้างมือ และถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด 6) การติดตั้งจุดล้างมือ ไม่ว่าจะเป็นน้ำสะอาดและสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์สำหรับล้างมือในทุกส่วนของที่ทำงานและในห้องน้ำทุกห้อง 7) สำรวจความเสี่ยงของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานอยู่เสมอว่ามีประวัติการเดินทางไปในพื้นที่เสี่ยงหรือไม่ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อ 8) ตรวจคัดอุณหภูมิบุคคลก่อนการเดินทางทั้งหมด ทั้งพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ก่อนการปฏิบัติหน้าที่และผู้โดยสารก่อนการเดินทาง และ 9) การแบ่งพื้นที่ห้องโดยสารออกเป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อ โดยรักษาระยะห่างกันอย่างน้อย 1 เมตร หรือประมาณ 2 แถวที่นั่ง สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดความปลอดภัยในสถานที่ทำงานจากการแพร่กระจายของเชื้อโรค และสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยในการทำงานที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโคโรนา 2019

4.3 การปฏิบัติงานและการให้บริการในอากาศยาน

จากผลการศึกษาพบว่า การปรับเปลี่ยนแนวทางในการปฏิบัติงานและการให้บริการในแนวทางใหม่ ส่งผลอย่างมาในยกระดับการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอ้างอิงจากแหล่งที่มาทั้งหมดที่เกี่ยวข้องได้แก่องค์การอนามัยโลก กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย และสายการบินแห่งชาติแห่งหนึ่ง ต่างชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงแนวทางการปฏิบัติงานและการให้บริการสามารถช่วยลดความเสี่ยงในการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างมีนัยยะสำคัญ โดยให้ 1) กำหนดตำแหน่งบริเวณประตูทางเข้าอากาศยานให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานแจกแอลกอฮอล์เจลใส่่มือผู้โดยสารทุกคนก่อนเข้ามาในอากาศยาน 2) ให้บริการมี้อาหารโดยไม่ให้ผู้โดยสารจับต้องเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการบริการอาหาร 3) ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานเพิ่มขึ้นตอนแจกแอลกอฮอล์เจลใส่่มือผู้โดยสารก่อนและหลังการให้บริการมี้อาหาร 4) หลังจากการให้บริการและการปฏิบัติงาน ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยาน ล้างมือด้วยน้ำและสบู่หรือแอลกอฮอล์เจลล้างมือทุกครั้ง 5) เพิ่มความถี่ในการทำความสะอาดห้องน้ำระหว่างเที่ยวบิน 6) ใช้ผ้าเย็นสำเร็จรูปแบบใช้ครั้ง

เดียวแล้วทิ้งแทนการใช้ผ้าร้อนและผ้าเย็นแบบปกติ 7) ก่อนและหลังปฏิบัติการบินให้วัดอุณหภูมิร่างกายและบันทึกไว้เป็นหลักฐานเสมอ 8) ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานต้องสวมใส่หน้ากากอนามัยและถุงมืออย่างขณะให้บริการผู้โดยสารอยู่ตลอดเวลา 9) งดการนำขึ้นผ้าห่ม หมอน ผ้าเย็น และนิตยสารประจำเครื่องบิน เพราะอาจเป็นจุดสะสมของเชื้อโรค 10) จัดเตรียมหน้ากากอนามัยเผื่อไว้ในกรณีที่ผู้โดยสารต้องการใช้สวมใส่บนเครื่องบิน 11) สังเกตอาการผู้โดยสารระหว่างเดินทางตลอดเวลา หากมีอาการป่วย ให้แยกออกจากผู้โดยสารคนอื่น 12) ในเที่ยวบินที่มีความเสี่ยงสูงให้สวมหน้ากากชนิด N95 หรือหน้ากากอนามัยในกรณีที่ไม่สามารถหาหน้ากากแบบ N95 ได้ แวนตาป้องกันและถุงมืออย่าง 13) แยกห้องน้ำด้านหน้าสุดไว้ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานใช้เท่านั้น 14) ทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรคในอากาศยาน ทั้งในห้องโดยสารและระหว่างสินค้าทุกครั้ง 15) ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานฆ่าเชื้อโรคในบริเวณที่ผู้โดยสารป่วยผ่านหรือใช้งานทันทีหลังการใช้งาน 16) เมื่อถึงสถานีปลายทางให้พักคอยอยู่บนเครื่องบินเท่านั้น ไม่ให้ออกนอกเขตเครื่องบินเพื่อป้องกันการสัมผัสเชื้อโรคที่อาจอยู่ด้านนอกโดยไม่จำเป็น 17) ในระหว่างเที่ยวบิน หากปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานมีอุณหภูมิร่างกายเกินกว่า 37.5 องศาเซลเซียส ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานผู้นั้นจะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อีก และ 18) ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานคอยติดตามข่าวสารและแนวทางอื่น ๆ จากผู้บังคับบัญชาในเที่ยวบินนั้น ๆ อยู่ตลอดเวลา แนวทางเหล่านี้ จะช่วยส่งเสริมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมให้เกิดสุขอนามัยที่ดีในการปฏิบัติงานทั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานรวมถึงผู้โดยสารที่เดินทางในเที่ยวบินนั้น ๆ เช่นกัน

4.4 ข้อปฏิบัติการณผู้ติดเชื่อในระหว่างเที่ยวบิน

จากผลการศึกษาพบว่านอกจากการดูแลสุขภาพส่วนบุคคล การจัดเตรียมสถานที่ทำงานให้ปลอดเชื้อโรคและถูกสุขอนามัย และการปฏิบัติงานและการให้บริการที่อยู่ภายใต้การป้องกันโรคแล้วนั้น สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือการมีข้อปฏิบัติที่ดีในกรณีพบผู้ติดเชื้อ เพื่อให้เกิดการป้องกันที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่บนอากาศยานเองแล้วนั้น ยังสามารถลดอัตราเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แก่ผู้เดินทางในเที่ยวบินโดยสารนั้น ๆ อีกด้วย โดยองค์การอนามัยโลก กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย และสายการบินแห่งชาติแห่งหนึ่ง ได้ระบุถึงแนวทางในการปฏิบัติและป้องกันตนเองในกรณีที่พบผู้ติดเชื้อหรือสงสัยว่าจะติดเชื้อระหว่างเที่ยวบิน โดยมีการแนะนำให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานดังนี้ 1) ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานหยุดอยู่บ้านเพื่อสังเกตอาการเมื่อมีอาการเจ็บป่วยด้วยอาการไข้มากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส ไอ จาม เจ็บคอ หรือมีน้ำมูก เป็นเวลา 14 วัน หากอาการไม่ดีขึ้นภายในสองวัน หรือมีอาการรุนแรงมากขึ้น เช่น หอบเหนื่อย ควรรีบไปพบแพทย์ 2) กรณีพบผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศ

ยานหรือผู้โดยสารในเที่ยวบินยืนยันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในเที่ยวบินนั้น ๆ หยุดงานทันทีและกักตัวเพื่อสังเกตอาการอยู่ที่บ้านเป็นเวลา 14 วัน เนื่องจากอยู่ในข่ายผู้สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อ 3) ในระหว่างเที่ยวบินหลังพบผู้ติดเชื้อหรือสงสัยว่าจะติดเชื้อ ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานทุกคนใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองที่อยู่ในชุดทำความสะอาดทางชีวภาพ (Universal Precaution Kit; UPK) เพื่อใช้ในการป้องกันสารคัดหลั่งที่ปนเปื้อนเชื้อโรค 4) ให้จัดที่นั่ง 3 แถว หลังสุดของห้องโดยสารไว้เป็นพื้นที่กักกันโรค (Quarantine area) และหากเป็นไปได้ ให้จัดให้ผู้ป่วยหรือผู้ที่สงสัยว่าป่วยนั่งริมหน้าต่างด้านขวา ให้ไกลจากผู้โดยสารคนอื่นมากที่สุด 5) ให้ผู้โดยสารที่มีอาการป่วยหรือสงสัยว่าป่วยรวมถึงผู้โดยสารใกล้เคียงที่อยู่ในแถวเดียวกัน และแถวข้างเคียงใน 2 แถวด้านหน้าและด้านหลังสวมหน้ากากอนามัยและหมั่นล้างมืออยู่เสมอด้วยแอลกอฮอล์เจล เพราะถือว่าอยู่ในข่ายผู้สัมผัสใกล้ชิด 6) ในกรณีที่มิที่ว่าง ให้ย้ายผู้ป่วยหรือสงสัยว่าจะป่วยออกจากผู้โดยสารคนอื่นอย่างน้อย 1 เมตร 7) มอบหมายหน้าที่ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานหนึ่งคน ทำหน้าที่ดูแลผู้โดยสารที่ป่วยหรือสงสัยว่าป่วยทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยโดยเฉพาะ และรักษาระยะห่างจากผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานคนอื่น ๆ ไม่ต่ำกว่า 2 เมตร 8) หลังจากที่ตรวจพบผู้ป่วย ให้นักบินผู้ควบคุมอากาศยานแจ้งข้อมูลให้แก่เจ้าหน้าที่ควบคุมทางอากาศที่สถานีปลายทางที่ได้รับทราบ และ 9) ทางบริษัทหรือองค์กรผู้ดูแล ควรจัดหาประกันภัยส่วนบุคคลจากการติดเชื้อโคโรนา 2019 ให้แก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานทุกคน ทั้งในและต่างประเทศเป็นระยะเวลา 1 ปี โดยครอบคลุม 24 ชั่วโมงทั่วโลก โดยมาตรการเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยในการดูแลผู้ป่วยที่พบในระหว่างเที่ยวบินไม่เพียงแต่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานเท่านั้น แต่รวมถึงผู้โดยสารที่เดินทางในเที่ยวบินนั้น ๆ ด้วย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาแนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยาน การมีแนวทางปฏิบัติที่ดีเพื่อป้องกันการสัมผัสเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ยังไม่มีวัคซีนที่สามารถป้องกันหรือรักษาโรคนี้ได้ หรือในช่วงเวลาที่ยังไม่มีการใช้วัคซีนกันอย่างแพร่หลายจนระดับความเสี่ยงอยู่ในจุดต่ำจนสามารถยอมรับได้ เพื่อให้เกิดสุขอนามัยที่ดี สถานที่ปฏิบัติงานที่ปลอดภัย และสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนให้เกิดความปลอดภัยในแง่ของสุขอนามัยจากการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งประกอบไปด้วยแนวทางการปฏิบัติ ข้อควรปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดต่อต่าง ๆ ตลอดจนมาตรการที่ถูกลำมาปรับใช้ภายในสายการบินแห่งชาติแห่งหนึ่ง เพื่อให้ได้แนวทางที่ครอบคลุมและเกิดประสิทธิภาพในการป้องกันรอบด้านมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Chung,

Lap Hang ที่ระบุว่า การที่จะทำให้มาตรการการป้องกันโรคระบาดใหญ่ให้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นผู้เดินทางโดยสาร การทำอากาศยาน หรือ สายการบินที่มาใช้บริการที่ทำอากาศยานด้วย

ทั้งนี้การปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยาน จำเป็นที่จะต้องศึกษาให้ครอบคลุมทั้งแนวทางการปฏิบัติขั้นพื้นฐานของการรักษาสุขอนามัยเบื้องต้นเพื่อ การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และศึกษาแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งผลการวิเคราะห์จาก ทั้งทางด้านการรักษาสุขอนามัยส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานและแนวทางในการปฏิบัติงาน แล้วนั้น มีความสอดคล้องและสนับสนุนกันอย่างเห็นได้ชัด ที่จะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับผลจากการศึกษาวิเคราะห์ เอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานของไวรัสโคโรนา 2019 และแนวทางในการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติด เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมถึงโรคระบาดอื่น ๆ ที่มีหลักการแพร่กระจายคล้ายกับโรคไวรัสโคโรนา 2019 เช่น โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS-CoV) และโรคหัดธรรมดา (SARS-CoV) ที่เคยระบาดอย่าง หนักมาแล้วในอดีต โดยในการสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยาน จำเป็นที่จะต้องอ้างอิงจากแหล่งที่มาที่ มีมาตรฐานในหลักสากล 4 หน่วยงาน เพื่อให้เกิดความครอบคลุมมากที่สุด ได้แก่ 1) องค์การอนามัยโลก ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lim, M. K. and Koh, D. ที่กล่าวว่าแหล่งข้อมูลที่ดีที่สุดคือข้อมูลที่ได้จาก องค์การอนามัยโลก และหน่วยงานทางด้านสาธารณสุขที่ผู้วิจัยเห็นว่าสำคัญต่อการให้ข้อมูลที่ครบถ้วนและ ถูกต้องตามขอบเขตการวิจัย ได้แก่ 2) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข 3) สำนักงานการบินพลเรือน แห่งประเทศไทย และ 4) สายการบินแห่งชาติแห่งหนึ่ง โดยพบว่าองค์กรดังกล่าวทั้ง 4 องค์กร มีแนวทางใน การปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ครอบคลุม รวมถึงส่งเสริมให้การปฏิบัติงานเกิดความปลอดภัยสูงสุด กล่าวคือ องค์การอนามัยโลกและกรม ควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ต่างออกแนวทางและการปฏิบัติตนเพื่อสนับสนุนแนวทางในการป้องกัน การติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่สอดคล้องกับการดูแลสุขภาพอนามัยเพื่อการป้องกันโรคติดต่อในระดับสากล ในขณะที่สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยและสายการบินแห่งชาติแห่งหนึ่ง ได้มีการนำหลักการ การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไปปรับใช้ภายในองค์กรด้วยเช่นกันหลังเกิดการแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยิ่งไปกว่านั้นยังมีการกล่าวถึงวิธีการปฏิบัติงานในรูปแบบใหม่ เพื่อเพิ่มความ ปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างราบรื่นและเสี่ยงต่อการติดเชื้อน้อยที่สุด เท่าที่จะสามารถทำได้ เพื่อให้สอดคล้องแนวทางการดูแลสุขภาพอนามัยและการป้องกันตัวจากเชื้อไวรัสชั้น พื้นฐาน และยังคงสอดคล้องกับกฎระเบียบด้านความปลอดภัยและมาตรฐานด้านการบินอยู่เช่นเดิม ผู้

ศึกษาจึงสามารถประมวลสังเคราะห์เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยาน โดยแบ่งเป็นทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ได้แก่

5.1 การดูแลสุขภาพอนามัยส่วนบุคคล

ถือเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญขั้นแรกในการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานพึงยึดเป็นหลักพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นการแนะนำแนวทางการใช้อุปกรณ์ในการป้องกันตนเอง เพื่อใช้ในการลดความเสี่ยงต่อการสัมผัสสารคัดหลั่ง ละอองฝอยน้ำลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Peeri, N. C., Shrestha, N., Rahman, S., Zaki, R., Tan, Z., Bibi, S., Baghbanzadeh, M., Aghamohammadi, N., Zhang, W. and Haque, U. ที่กล่าวว่าโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถแพร่จากคนสู่คนได้ผ่านทางระบบทางเดินหายใจจากละอองที่เกิดจากการไอหรือจาม เช่นเดียวกับไวรัสโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS-CoV) และโรคหัดเยอรมัน (SARS-CoV) ที่เคยระบาดหนักมาแล้ว และถือเป็นบทเรียนสำคัญจากการล้มเหลวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสสองชนิดดังกล่าวในอดีตที่ผ่านมาจากการไม่ใส่ใจดูแลป้องกันและความไม่โปร่งใสของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่นำไปสู่การแพร่กระจายอย่างรวดเร็วของโรคนอกจากนั้นแนวปฏิบัติอื่น ๆ ที่สำคัญยังได้แก่ การละเว้นการสัมผัสพื้นผิวที่อาจปนเปื้อนเชื้อโรค การทำความสะอาดมือและการรักษาความสะอาดในทุกกิจกรรมประจำวันหรือในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ อาทิ การล้างมือและการไอหรือจามที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการที่ใช้ในการป้องกันโรคที่เกิดจากไวรัสเมอร์ส จากคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก ดังที่กล่าวไว้ในงานวิจัยของ Lim, M. K. and Koh, D. และ Al-Tawfiq, J. A., and Memish, Z. A. การสวมใส่หน้ากากอนามัยและการถอดทิ้งที่ถูกต้องเป็นการป้องกันการสัมผัสและแพร่เชื้อ

5.2 การจัดเตรียมสถานที่ทำงาน

เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการผลักดันให้เกิดความปลอดภัยในการปฏิบัติงานจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เนื่องจากการปฏิบัติงานภายในห้องโดยสารเครื่องบินที่ปลอดภัย หรือการสัมผัสวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ก็ควรที่จะต้องมีการดูแลสุขภาพความสะอาดอย่างถูกต้อง ร่วมกับการสร้างบรรยากาศที่สุขอนามัย โดยการรณรงค์และสร้างความรู้ความเข้าใจในกลุ่มของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศ ให้ตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันตนเองและการดูแลสุขภาพความสะอาด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Osterholm, M. T. ที่ระบุว่าสิ่งสำคัญในการรับมือกับโรคระบาดที่เกิดขึ้นคือการมีผู้นำที่มีความรู้ด้านสุขอนามัยเป็นอย่างดี และการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่รับมือกับโรคระบาดได้อย่างคุ้มค่า เพื่อเพิ่มความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในความปลอดภัยและการดูแลสุขภาพความสะอาดแก่ผู้เดินทางโดยสารในเที่ยวบินนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lei, H., Li, Y., Xiao, S., Lin, C-H., Norris, S. L., Wei, D., Hu, Z. and Ji, S. ที่กล่าวถึงความสามารถในการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสสายพันธุ์โคโรนา ที่สามารถแพร่กระจายในห้องโดยสาร

เครื่องบินได้ง่ายกว่าเชื้อไวรัสชนิดอื่น คือ ไวรัสไข้หวัดนก และโนโรไวรัสที่ก่อให้เกิดอาการท้องเสีย ดังนั้น แนวปฏิบัติที่ดีในการป้องกันการแพร่ระบาดภายในห้องโดยสารเครื่องบินคือ การแบ่งสัดส่วนของพื้นที่ที่ให้บริการเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อและลดโอกาสในการสัมผัสเชื้อ หรือการเพิ่มการทำความสะอาดให้ถี่มากขึ้นหรือทั่วถึงมากขึ้น เป็นต้น

5.3 การปฏิบัติงานและการให้บริการ

องค์ประกอบสำคัญที่มีการเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมากหลังจากมีการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ทั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานและผู้โดยสารที่เดินทางในเที่ยวบินนั้น ๆ การใส่ใจในการเปลี่ยนแปลงการบริการ เพื่อให้เกิดการสัมผัสใกล้ชิดระหว่างผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานและผู้โดยสารให้น้อยที่สุดเป็นเรื่องสำคัญเท่าเทียมกับการรักษาระดับการบริการของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงการคงอยู่ของมาตรฐานความปลอดภัยทางด้านการบินที่ยังคงมีความสำคัญอย่างมากเช่นเดิม เช่น ทำความสะอาดห้องน้ำให้ถี่ขึ้น คอยสังเกตอาการป่วยของผู้โดยสารบนเครื่องบินตลอดเที่ยวบินนั้น และการให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยานใส่หน้ากากอนามัยและถุงมือยางในการให้บริการอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ Lim and Koh ที่ได้แนะนำให้พนักงานต้อนรับในอากาศยานสวมหน้ากากอนามัย สวมถุงมือยางระหว่างการบริการ และหมั่นล้างมือให้สะอาดอยู่เสมอ

5.4 ข้อปฏิบัติกรณีพบผู้ติดเชื้อ

นอกจากองค์ประกอบด้านบุคคล สถานที่ และการปฏิบัติงานแล้วนั้น การมีข้อปฏิบัติในกรณีที่เกิดปัญหาขึ้น เป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารจัดการให้สถานการณ์ที่ไม่คาดคิดเป็นไปได้อย่างเรียบร้อย ในกรณีของการศึกษานี้คือการพบผู้ป่วยที่สงสัยว่าจะติดเชื้อระหว่างเที่ยวบิน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติดูแลผู้โดยสารที่สงสัยว่าจะติดเชื้อไม่ให้มีโอกาสแพร่เชื้อต่อ หรือลดโอกาสในการแพร่เชื้อลง และการดูแลผู้โดยสารคนอื่น ๆ ที่มีโอกาสในการสัมผัสเชื้อ และลดอัตราการติดเชื้อลง เช่น ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองที่อยู่ในชุดทำความสะอาดทางชีวภาพ (Universal Precaution Kit; UPK) ย้ายผู้โดยสารที่ป่วยหรือสงสัยว่าจะติดเชื้อออกจากผู้โดยสารคนอื่น และให้ใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ Ahmed, F., Zviedrite, N. and Uzicanin, A. ที่ระบุว่า การเว้นระยะทางสังคมช่วยชะลอการติดเชื้อไม่ให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเมื่อใช้ร่วมกับมาตรการการป้องกันอื่น ๆ จะช่วยลดอัตราการติดเชื้อลงได้อย่างมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ตรวจสอบความทันสมัยและการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลมาตรการต่าง ๆ ที่ได้จากองค์กรทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นองค์การอนามัยโลก กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย และมาตรการและแนวทางปฏิบัติอื่น ๆ ที่อาจเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากขณะผู้ศึกษาทำการศึกษา เป็นเพียงช่วงเริ่มต้นของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1.2 แต่งตั้งคณะทำงานกำกับดูแลการบังคับใช้ให้เกิดขึ้นโดยถ้วนทั่วในกลุ่มของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยาน

1.3 กำหนดวงรอบการตรวจสอบ ติดตามผล และประเมินความเสี่ยงในด้านสุขอนามัย และการป้องกันอยู่เสมออย่างเป็นประจำและต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเรื่องแนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ในอากาศยาน จากผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงาน หรือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ถึงข้อคิดเห็นเพิ่มเติมหรือข้อควรปรับปรุงพัฒนา เพื่อนำมาวิเคราะห์ในขั้นต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเรื่องประสิทธิภาพและความเป็นไปได้ในการนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานจริงหลังจากที่มีการนำไปปรับใช้ในองค์กรหรือหน่วยงาน

เอกสารอ้างอิง (References)

- Ahmed, F., Zviedrite, N. and Uzicanin, A. (2018) Effectiveness of workplace social distancing measures in reducing influenza transmission: a systematic review. Ahmed et al. BMC Public Health.
- Ajanapunya, N. (2020). USD 5 billion loss of gross passenger operating revenues of airlines around the world. [Online]. Retrieved from: <http://bitly.ws/drAr>.
- Al-Tawfiq, J. A. and Memish, Z.A. (2014) Middle East respiratory syndrome coronavirus: epidemiology and disease control measures. National Center for Biotechnology Information.

- Chung, Lap Hang. (2015). **Impact of pandemic control over airport economics: Reconciling public health with airport business through a streamlined approach in pandemic control.** Journal of Air Transport Management 44-45.
- Department of disease control. (2020). **Recommendation for self-prevention from Coronavirus 2019.** [Online]. Retrieved from:
<https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/introduction/introduction01.pdf>.
- Lei, H., Li, Y., Xiao, S., Lin, C-H., Norris, S. L., Wei, D., Hu, Z. and Ji, S. (2018). **Routes of transmission of influenza A H1N1, SARS CoV, and norovirus in air cabin: Comparative analyses.** Cambridge University Press.
- Lim, M. K. and Koh, D. (2003). **SARS and occupational health in the air.** British Medical Journal.
- Osterholm, M. T. (2005) **Preparing for the Next Pandemic.** The New England Journal of Medicine.
- Peeri, N. C., Shrestha, N., Rahman, S., Zaki, R., Tan, Z., Bibi, S., Baghbanzadeh, M., Aghamohammadi, N., Zhang, W. and Haque, U. (2020). **The SARS, MERS and novel coronavirus (COVID-19) epidemics, the newest and biggest global health threats: what lessons have we learned?.** International Journal of Epidemiology: 1–10.